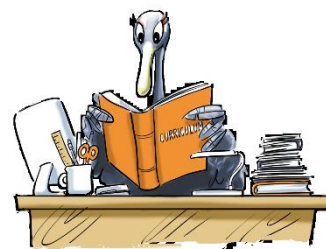

Kieliin tutustuminen esiopetuksessa

Kieliin ja kulttuureihin tutustuminen ovat osa esiopetuksen opetussuunnitelman Kielten rikas maailma –kokonaisuutta.

Kielitietoisuuden tavoitteita ja sisältöjä on kuvattu oululaisessa [Maailmankansalaisen polussa](#). Esiopetuksen tavoitteena on havainnoida ympärillä kuuluvia kieliä ja herättää lapsen uteliaisuutta eri kieliä kohtaan. Kielisuihkut antavat myös valmiuksia A1-kielen valintaan ensimmäiselle luokalle. Kieliin tutustutaan kuunnellen ja havainnoiden, toistaen, leikkien ja laulaen. Kielisuihkutusten osana on myös kulttuureihin tutustuminen. Kielisuihkumateriaalia on koottu [Kieliä, kieliä, lisää kieliä!](#) -sivustolle. Lähes kaikki tämän oppaan materiaaleista löytyvät edellä mainitulta sivustolta. www.urly.fi/2tSu

Kaksivuotisen esiopetuksen malli

Viskarit:

Viskareiden tavoitteena on tutustua kieliin ja kulttuureihin yleisellä tasolla.

Aikajana:

Tarkoituksena on käydä läpi valitut maat koko lukuvuoden aikana. Tässä on ehdotelma aikataulusta lukuvuoden kuukausille.

Elo-syyskuu: Tutustutaan maailman karttaan ja maapalloon. Valitaan yhdessä esim. viisi maata, jotka kiinnostavat lapsia.

Lokakuu: maa 1

Marraskuu: maa 2

Tammi-helmikuu: maa 3

Maalis-huhtikuu: maa 4

Toukokuu: maa 5

Tavoite on herätellä lapsen kielitietoisuutta havainnoimalla ympärillä kuuluvia kieliä ja herättää lapsen uteliaisuutta eri kieliä ja kulttuureita kohtaan.

- Aloitetaan omasta äidinkielestä ja kulttuurista. Huomioidaan ryhmän mahdollinen monikulttuurisuus: puhutaanko perheissä useita kieliä?

- Kielellä leikkittely ja hassuttelu: keksitään oma, ryhmän yhteinen kieli ja keksitään yhteisiä sanoja. Keksittyjä sanoja voidaan käyttää esimerkiksi tervehtiessä, toivottaessa hyvää huomenta tai hyvää ruokahalua.
- Tehdään kieliin tutustuminen näkyväksi myös huoltajille. Lapsi voi esimerkiksi esitellä päiväkodin Kielten rikas maailma -seinää. Päivän kuulumisten vaihdon yhteydessä voidaan kertoa mitä kieltä on puhuttu ja pyytää lasta kertomaan jokin opittu sana tai tervehdys.

Toiminta:

- Viskarivuoden aikana kerätään **“Kielten rikas maailma”**- seinämateriaalia, jota muokataan vuoden aikana. Maailmankarttaan piirretään lentoreitti ja merkitään esim. nuppineuloilla maat, jotka on valittu ryhmälle. Tätä seinää jatketaan myös eskarivuoden aikana. Seinällä voi lisäksi olla:
 - Maan kartta, lippu, matkamuistoja, kuvia eri kulttuureiden ja kielten ihmisistä/tapahtumista
 - Puhekuplina esim. “Meidän viskarissa puhutaan...” tai ”Näitä kieliä kuulemme...”, kielten tervehdyssanat, värityskuvia ja askarteluja.
- Kieliä, kieliä, lisää kieliä! -sivustolta löytyvät tulostettavat kärpän ja kurjen hahmot, jotka vievät kieliin tutustumisen tarinaa eteenpäin ja seikkailevat Kulttuurivideoissa. Näistä hahmoista voi valmistaa oman päiväkodin käyttöön myös helposti keppinuket (tulossa myös rekvisiittana käytettävät kulttuuriset lisäosat hahmoille).
- Maapalloon tutustuminen, tutustutaan maailman karttaan. Valitaan yhdessä tutustuttavat maat ja tehdään esimerkiksi kuviteltu **lentomatka**, jonka aikana mietitään kulttuurisia asioita esim. ruokaa, vaateista sekä kieltä.

Lentomatkan kuvaus:

1. Tehdään päiväkodin käytävälle/leikkihuoneeseen “lentokone” järjestelemällä tuolit lentokoneen matkustamoksi. Lasten kanssa voidaan halutessaan etukäteen askarrella passi, lentoliput, turvatarkastusportti, jne. Keskustellaan, mitä tavaroita matkalla tarvitaan ja toteutetaan keskustelun pohjalta eri lentomatkustamiseen liittyviä asioita. Lapset saavat tuoda kotoaan matkalle sopivaa rekvisiittaa. Voidaan hyödyntää myös kerhoreppuja matkalaukkuina.
2. Valitaan joku henkilökunnasta lentoemännäksi, joka toivottaa tervetulleeksi lennolle useammalla kielellä. Lennon aikana lapset istuvat lentokoneen penkeissä ja katsovat kohdemaasta kertovan lyhyen videon. Lennon aikana voidaan tarjoilla esim. taikataikina lasten kanssa askarrellua leikkiruokaa tai mikseipä myös mahdollisuuksien mukaan jotain oikeaa kohdemaan syötävääkin.
3. Lentomatkan päätyttyä ollaan perillä kohdemaassa ja sanotaan kohdekielellä kiitos sekä hyvästellyään. Opetellaan tervehtimään kohdekielellä. Käytetään käsinukkeja tai pehmoleluja, jotka ovat leikisti paikallisia. Seuraavaksi voidaan laulaa ja/tai leikkiä kohdemaahan liittyvä laulu tai leikki.

- Seuraavissa tuokioissa voidaan palata keskustelussa lentomatkaan, mutta jatketaan kieleen ja kulttuuriin tutustumista laajemmin eri laulujen ja leikkien avulla.
- Kuunnellaan ja katsotaan kieltä: ihmetellään erilaisia äänteitä, mahdollisesti myös kirjoitusmerkkejä. Virikkeinä toimivat esimerkiksi kuvat, laulut, askartelut, värityskuvat, lastenohjelmat (esim. tuttu ohjelma uudella kielellä). Tervehditään eri kielillä: laulu [Hello to all the world](#) (Huom! Youtuben asetushammasrattaasta kannattaa valita toistonopeudeksi 0,75, jos laulu tuntuu liian nopealta).

- Voidaan hyödyntää kielitutoreiden tuottamia [kulttuurivideoita](#) keskustelun pohjana.

Esimerkkikokonaisuudet:

Japani

1. Mitä maasta tiedetään jo entuudestaan, mitä maasta tulee mieleen?
2. Etsitään maa maapallolta ja katsotaan karttaa.
3. Millainen on maan lippu?
4. Otetaan esimerkkejä kirjoitusmerkeistä. Vertaillaan omia ja vieraita kirjoitusmerkkejä.
5. Tutustutaan maan tapoihin, esim. kumarrus tervehtiessä
6. Kuunnellaan kieltä, esim. Laulu tai tuttu lastenohjelma (Pokémon, Doraemon, Totoro)
7. Ruoka: tiedetäänkö, millaista ruokaa lapset kyseisessä maassa syövät? Esim. Sushi. Hyödynnetään kuvia ja lasten omia kokemuksia ravintolassa. Voidaan katsoa Yle Areenasta Sormilla vai puikoilla-ohjelman jakso [Japani](#)
8. Voidaan tehdä helppo origami-askartelu [Origami-laatikko](#).

Venäjä

1. Mitä maasta tiedetään jo entuudestaan, mitä maasta tulee mieleen? Mistä venäläiset ovat tunnettuja (esim. urheilijat)?
2. Etsitään maa maapallolta ja katsotaan karttaa.
3. Millainen on maan lippu? Värityskuva lipusta.
4. Tervehdykset venäjän kielellä.
5. Vertaillaan omia ja vieraita kirjoitusmerkkejä. Lasten nimet kirjoitetaan tietokoneella kyrillisillä aakkosilla ja tulostetaan. Lapsi yrittää etsiä oman nimensä ja löydettyään oman lappunsa hän kirjoittaa oman nimensä suomalaisilla aakkosilla alapuolelle.

6. Kulttuuriin liittyvät asiat: pakkasukko (uudenvuoden juhlinta), maatuskat, Fedja-setä, kissa ja koira- satu, kansantansseista voi näyttää videon [Ripaska- haastevideo](#) ja opetella jonkin helpon tanssin samassa yhdessä [Kyykkytanssin opetusvideo](#)
7. Kuunnellaan kieltä: esim. katsomalla tuttu lastenohjelma venäjäksi [Masha ja karhu](#).
8. Ruoka: blinit, borssikeitto, mahdollisuuksien mukaan ruokien maistelua. Voidaan katsoa Yle Areenasta Sormilla vai puikoilla- ohjelman jakso [Venäjä](#).
9. Numeroita voidaan harjoitella esimerkiksi laskemalla ruokajonossa tai päiväpiirissä lapsia.
10. Lisäideoita leikkituokioihin [Venäläisiä leikkejä](#).

Australia

1. Mitä maasta tiedetään jo entuudestaan, mitä maasta tulee mieleen?
2. Etsitään maa maapallolta ja katsotaan karttaa.
3. Millainen on maan lippu? Värityskuva lipusta.
4. Kuunnellaan Soivan Siilin Jouluaatto Australiassa- laulu (löytyy Soivan Siilin joulu -levyltä ja mm. Spotifysta). Jatketaan keskustelua siitä, kuinka joulua vietetään Suomessa ja Australiassa.
5. Tutustutaan erilaiseen eläinmaailmaan esim. kirjojen ja netin avulla. Australiassa asuu lukematon määrä eläimiä, joita ei tavata muualla maailmassa. (Kengurut, koalat, vesinokkaeläimet, pussiahmat jne.)
6. Tuodaan kuvin esille australialaista harrastusmaailmaa, esim. surffausta.
7. Kuunnellaan kieltä esim. katsomalla Koalaveljekset- lastenohjelmaa [KoalaBrothers](#)
8. Ruoka: tutustutaan Australian ruokakulttuuriin. Leivotaan yhdessä lasten kanssa paikallisia herkkukeksejä.
9. Askarrellaan yhdessä didgeridoo (ääntä voi kuunnella esim. Youtubesta) tai sadeputki lasten kanssa. Tutustutaan samalla Australian alkuperäiskansan aboriginaalien kulttuuriin kuvien avulla.

Italia

1. Mitä maasta tiedetään jo entuudestaan, mitä maasta tulee mieleen?
2. Etsitään maa maapallolta ja katsotaan karttaa. (Miksi kutsutaan saapasvaltioksi?)
3. Millainen on maan lippu? Värityskuva lipusta.
4. Kieleen tutustuminen: tervehdykset, numerot, kiittäminen jne.
5. Kulttuuriin liittyviä asioita: jalkapallo (jos ryhmässä jalkapallofaneja). Voidaan esittää italialaisia joukkueita ja pelaajia sekä järjestää leikkimielinen turnaus esim. Suomi vs. Italia tai italialaiset joukkueet vastakkain.
6. Kuunnellaan kieltä esim. katsomalla tuttua [lastenohjelmaa](#) italiaksi.
7. Ruokakulttuuri: ravintolaleikki, esim. pizzeria. Askarrellaan pitsauuni pahvilaatikosta, pohjat ja täytteet huopakankaasta. Tehdään ruokalistat. Harjoitellaan tarjoilijan, kokin ja asiakkaan rooleja ja leikitään. Leivotaan myös ihan oikeaa pitsaa. Voidaan katsoa lasten kanssa Yle Areenasta Sormilla vai puikoilla- ohjelman jakso [Italia](#).

Ruotsi

1. Mitä maasta tiedetään jo entuudestaan, mitä maasta tulee mieleen? Kuka on käynyt? (Ruotsin laiva/Haaparanta/Tukholma)
2. Etsitään maa maapallolta ja katsotaan karttaa. Älynäytön hyödyntäminen; Google mapsilla. Tukholman kaduilla kiertelyä (street view), Gröna Lundiin, Kolmårdeniin, ym. muihin lapsia kiinnostaviin nähtävyyksiin tutustuminen.
3. Millainen on maan lippu? Värityskuva lipusta.
4. Kieleen tutustuminen: aamulaulu, viikonpäivät, kuukaudet, numerot, tervehdykset, kirjaimet ym. eri toiminnoissa tarvittavat sanat lasten kiinnostuksen kohteet huomioiden.
5. Hauskoihin kalenteripäiviin tutustuminen käytännössä; esim. Lihapullapäivä (köttbulle), korvapuustipäivä (kanelbulle). Leivotaan [suklaapalloja](#).
6. Kulttuuriin liittyviä asioita: ruotsalaisten perinneleikkien leikkiminen ja tuttujen [lastenlaulujen](#) laulaminen ruotsiksi
7. Tutustutaan ruotsalaiseen kulttuuriin lastenkirjallisuuden avulla (esim. Peppi Pitkätossu, Eemeli, Melukylän lapset): kirjojen lukeminen, askartelut aiheesta, jne.
8. Kuunnellaan kieltä katsomalla tuttuja [lastenohjelmia ruotsiksi](#) (esim. Mikko Mallikas ja Peppi Pitkätossu)
9. Nukkekotiin Ikean huonekalujen askartelu.

Eskarit:

Tavoitteet:

- Tavoitteena on tutustua erityisesti eurooppalaisiin kieliin, joita alueen koulut tarjoavat ekaluokkalaisille ensimmäiseksi vieraaksi kieleksi. Oulussa jokainen koulu tarjoaa vähintään kahta kieltä seuraavista: englantia, espanjaa, ranskaa, ruotsia, saksaa, venäjää. Suosittelemme tutustumaan mahdollisimman moneen näistä kielistä, sillä eskarit voivat aloittaa koulupolkunsa eri kouluissa.
- Kieliä maistellaan ja kokeillaan. Kieliin tutustutaan jo sanatasolla sekä opetellaan yksinkertaisia fraaseja, esim. tervehdyksiä, numeroita ja värejä. Aihepiirejä voi valita lisäksi myös lasten kiinnostusten mukaan. **Kielivalinta tehdään maaliskuun aikana, joten kieliin tulee tutustua syksyn ja alkuvuoden aikana.**

Vuosikello:

Useimmat koulut tarjoavat A1-kieleksi kahta tai kolmea kieltä. Siksi vuosikelloon on ajateltu, että realistisesti lasten kanssa ehdittäisiin käsitellä rauhassa kolme kieltä kielivalintaan mennessä. Loppukeväästä voidaan tutustua muihin eurooppalaisiin kieliin kiinnostuksen mukaan sekä viettää juhlapäiviä.

Elo-syyskuu: kieli 1

Loka-marraskuu: kieli 2

Tammi-helmikuu: kieli 3

Maaliskuu: kielten kertausjakso sekä A1-kielivalinta

Huhti-toukokuu: muita eurooppalaisia kieliä ja mahdollisia juhlapäiviä

Toiminta:

- Kysellään lapsilta heidän ennakkotietojaan ja havaintoja eri kielistä. Voidaan katsoa Youtube –videoita eri maiden lasten kielenkäytöstä, esim. [4 year Old speaks 7 languages](#)
- Kielituokioilla katsotaan yhdessä lasten kanssa [Kielisuihku- ja kulttuurivideot](#). Videot ovat pituudeltaan n. 3–8 minuuttia ja seuraavilla kielillä: englanti, espanja, ranska, ruotsi, saksa.
- Koulukirjastossa on lainattavissa esiopetuksen käyttöön kielisalkkuja. Kielisalkuissa on eri kieliin ja kulttuureihin liittyviä esineitä (esim. teesetti ja herkkutarjotin) ja tehtäviä (bingopohjat, palapeli, aartenetsintäkortit jne.). Niiden avulla voidaan tutustua kieliin ja leikkiä eri kielillä. Salkut voidaan lainata päiväkodille kahden viikon ajaksi.
- Toiminnalliset leikit, pelit, askartelut ja värityskuvat ovat myös loistava keino osallistaa lapset kielten oppimiseen.
- Juhlapäivien huomioiminen arjessa on myös hyvä keino lisätä kieli- ja kulttuuritietoisuutta. Tässä muutama esimerkki eurooppalaisista juhlapäivistä eri vuodenaikoina:
 - La Tomatina (elokuun loppu, espanja) [Video](#)
 - Lucian päivä 13.12. (ruotsi) Kirja: Lyhtykujan Lucia (Tuula Korolainen 2004) on kiva tarina luettavaksi lapsille ääneen.
 - Valentine's Day 14.2. (englanti) [Askarteluvideo](#)
 - Osterhase (pääsiäispupu, saksa) [Video](#)
 - Poisson d'avril 1.4. (ranska): Ranskalainen aprilliperinne on *poisson d'avril*. Perinnettä toteutetaan käytännön pilailuna siten, että yritetään kiinnittää toisen henkilön selkään paperinen kalankuva (useimmiten itse askarreltu). Kun henkilö tajuaa, että hänellä on kala selässä, voidaan hänelle toivottaa "aprillikalaa", *poisson d'avril*! [Video](#)

Esimerkkikokonaisuus:

Tutustutaan Oulun kaupungin valintatarjottimessa oleviin kieliin (englanti, espanja, ranska, ruotsi, saksa, venäjä) yksi kerrallaan.

Pidetään jokaisesta kielestä 5–6 erillistä tuokiota (n. 15-20min) esimerkiksi aamupiirissä parin viikon aikana.

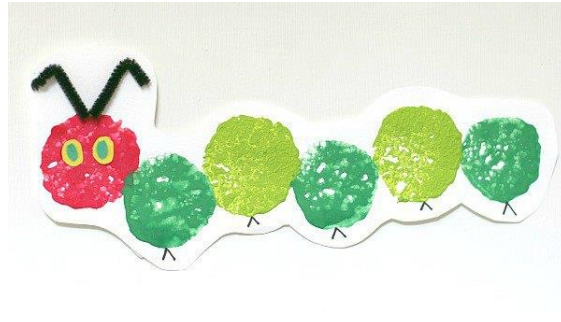
1. [Kielisuihkuvideo](#): katsotaan kielisuihkuvideo tauottaen. Opetellaan kohdekielen tervehdys ja lukusanat 1–10.
2. Laulut/leikit: kerrataan edellisen tuokion tervehdys ja lukusanat laulun ja/tai leikin avulla. ([Linkkejä ja vinkkejä](#))
3. [Kulttuurivideo](#): mietitään aluksi, mitä ko. kulttuurista tiedetään, katsotaan kulttuurivideo ja keskustellaan, mitä jäi mieleen.
4. Tarina: katsotaan tarinavideo. (linkit alla)
5. Tarinaan liittyvä askartelu tai värityskuvia. (vinkit alla)
6. Kertaus, jossa käydään läpi opittua keskustellen ja kysellen.
 - Yhteen kieleen tutustumisen jälkeen reflektoidaan opittua ja katsotaan yhdessä, mitä jakson aikana “Kielten rikas maailma”-seinälle on kerätty. Lisätään vielä, jos jotain sieltä puuttuu.
 - Jokainen lapsi voi valita esimerkiksi oman lempisanan tai -asian kielestä/kulttuurista.

Tarinoita ja niihin liittyvää puuhaa

Jokaiseen eurooppalaiseen kieleen on valmiiksi suunniteltu tarinakokonaisuus, jossa lasten kanssa voidaan joko lukea satukirja kyseisellä kielellä tai katsoa valmiiksi animoitu satu. Tarinasta keskustellaan ja mietitään, oliko siinä tunnistettavia sanoja. Kielitietoisuuden kannalta on myös olennaista, että lapsilta kysytään, mitä tarinasta pystyi ymmärtämään kuvien ja äänenpainon avulla. Tarinan jälkeen tehdään siihen liittyvä askartelu.

Askartelut ja värityskuvat laitetaan esille Kielten rikas maailma- seinälle ja niitä voidaan vaihtaa tutustuttavan kielen mukaan.

ENGLANTI: [Hungry Caterpillar](#) -sadusta askarrellaan perhonen tai toukka, joka syö eri ruokia.

SAKSA: [Punahilkka](#)-sadusta paperisuikaleista punottu kori, vessapaperirullasta Punahilkka tai paperinukketeatteri (tulostettavat [Punahilkkahahmot](#))

RANSKA: [Le petit poulet](#)- satu ja kana-askartelu

ESPANJA: [El erizo y el globo](#) -satu ja siiliaskartelu

RUOTSI: Kuunnellaan [Pekka Töpöhäntä](#) -laulu (tai jokin vastaava mikä löytyy Youtubesta ruotsiksi).

Piirretään Pekka töpöhäntä -kissa [opetusvideon](#) avulla (hae: How to draw a simple cat?) Väritetään Pekka Töpöhännän väreillä tai vapaasti.

Kokoava kertausjakso ennen kielivalintaa (valinta maaliskuun aikana)

1. Aloitetaan kertausjaksossa esim. ["Opi tervehtimään eri kielillä"-kielisuihkuvideolla](#). Muistellaan, miten eri kielillä tervehditään.
2. Katsellaan Kielen rikas maailma -seinää ja keskustellaan, mitä on opittu.
3. Lapset voivat valita oman lempikielensä ja kertoa, minkä sanan tai mitä sanoja he ovat kielestä oppineet.
4. Leikitään lasten lempileikkejä ja lauletaan eri kielillä lauluja, joihin on tutustuttu kielivuoden aikana.

5. Voidaan toteuttaa Kielikarnevaali-päivä, jolloin lapset voivat pukeutua karnevaaliasuun sekä tuoda kotoa tai leipoa valitun maan herkkua. Tapahtumaan voi valita eri maiden musiikkia ja leikkejä.
6. Lapsille jaetaan [Kielidiplomi](#), jossa karpän ja kurjen allekirjoitukset sekä eskariopettajan allekirjoitus.

Lisäksi voidaan hyödyntää muitakin valmiita materiaaleja kuten [Maailmanmatkaajat ystävää etsimässä](#) ja [Aarrearkku](#).

